Textilslöjd 2

Läraranvisning Textview

Verksnummer: 40345

Specialpedagogiska skolmyndigheten

Läraranvisningens innehåll

Läraranvisningen är till för att du som undervisande lärare ska få information om hur den pedagogiskt anpassade boken skiljer sig från originalboken och hur ni kan arbeta med den. Nedan kan du läsa vad respektive del i läraranvisningen handlar om, så att du kan förbereda och planera arbetet med läromedlet på bästa sätt.

- Generella förändringar av boken
  Under denna rubrik beskrivs de generella tillägg och ändringar som är gjorda i den punktskriftsläsande elevens bok, till exempel på vilket sätt ikoner eller text i marginalen är hanterade.

- Sidspecifika förändringar
  Här kan du läsa om sidspecifika tillägg och ändringar som är gjorda i den pedagogiskt anpassade boken. Det kan till exempel vara en övning som omarbetats eller en bild som flyttats.

- Till läsaren
  I den pedagogiskt anpassade boken återfinns alltid en text som riktar sig till eleven. Samma text hittar du också i läraranvisningen. Den innehåller information som kan vara bra för läsaren att känna till innan arbetet med boken påbörjas. Läs denna text tillsammans med eleven!

- Pedagogiska tips
  I denna del av dokumentet hittar du pedagogiska och metodiska förslag på hur ni kan arbeta med de olika uppgifterna i boken. Du hittar också exempel på hur skolan bör tänka kring läxor, taktila bilder, provsituationer osv. Här återfinns också förslag på olika pedagogiska hjälpmedel som skolan kan behöva köpa in eller ta fram för att ni ska kunna arbeta med boken på ett bra sätt.

- Bildbeskrivningar
  Här hittar du en sammanställning av alla de bildbeskrivningar som beskriver originalbokens bilder.

Återkoppling och synpunkter

Dela gärna med dig av dina synpunkter på den pedagogiska anpassningen av denna bok till anpassningsfunktionen@spsm.se eller ring oss på tel. 010-473 50 00.

Behöver du komma i kontakt med försäljningen går det bra att mejla till order@spsm.se eller ringa på tel. 020-23 23 00.

Trevlig läsning!

Läraranvisning

Titel: Textilslöjd 2

Författare: Bitte Zachrisson Martin, Sarah Lugnet

ISBN: 978-91-47-11089-6

Innehåll

Generella förändringar av boken 1
Sidspecifika förändringar 3
Till läsaren 11
Pedagogiska tips 12
Bildbeskrivningar 14

Generella förändringar av boken

- Pedagogisk anpassning gör läromedel tillgängliga för elever med synnedsättning genom omarbetningar av visuellt beroende text och bilder. Målet med pedagogisk anpassning är att elever med svår synnedsättning/blindhet ska kunna använda läromedlet på samma sätt som sina klasskamrater. De anpassade uppgifterna ska ha samma pedagogiska innebörd som förlagan och eleven ska vara lika självgående i den anpassade boken som de övriga klasskamraterna i sina böcker.
- Plocka upp eventuella svällpappersbilder så snart du kan och förvara pärmarna stående. Svällpappersbilderna kan klibba ihop och den tryckta punktskriften, i exempelvis innehållsförteckning och nycklar, riskerar att plattas till och om de förvaras liggande. Den tillfälliga doft som kan förekomma då svällpappersbilderna är nytryckta hinner också avta tills de ska användas av eleven.
  Tänk på att en taktil bild alltid tar lång tid för eleven att förstå och att det kräver träning.
- Den anpassade boken innehåller enbart text. Olika grafiska delar som pilar, X för korsstygn osv. är borttagna eftersom det inte blir samma likhet i punktskrift för eleven. Om text står huller om buller på en sida i originalboken så står de i den anpassade boken efter varandra.

Layout

- I originalboken finns röda stjärnor framför en del uppgifter. I den anpassade boken har vi använt asterisk för att markera uppgifter som inte har någon egen numrering. Ibland efterföljs en sådan markering av uppgifter med numrering ibland har uppgiften underuppgifter utan numrering. Eleven får skriva sina svar på det sätt som passar bäst. Du som pedagog får ta hänsyn till det om du rättar uppgifterna. Det är bra om eleven anger sidnummer och samlar svaren under det.

- Fet stil skrivs med versaler.

Bilder

- Bilder i boken som är fotografier har ofta en bildbeskrivning. Tänk på att bildbeskrivningar är korta och ofta kan eleven behöva mer förklaringar utifrån sin förförståelse och erfarenhet (läs bildbeskrivningarna nedan). Bilder som är utsmyckning är strukna. Komplettera gärna texten med de material som tas upp t.ex. stickor och virknålar.
- Till boken finns flera svällpappersbilder. Titta på dem tillsammans med eleven. Flera av bilderna behöver kompletterande material. Läs mer om detta under ”Sidspecifika förändringar”.

Sidspecifika förändringar

1

Mått Band presenteras i bildbeskrivning:

Mått Band är en liten figur i form av ett hoprullat måttband, med ansikte, armar och ben.

Mått Band säger:

Hej!

Jag heter Mått Band. Jag tänker följa med dig genom den här boken. Vad heter du?

*Jag heter ---

2

Uppställningen med kunskapskrav. Här har varje område getts en siffra:

1.

E - Eleven kan på ett enkelt och delvis genomarbetat sätt formge och framställa enkla slöjdföremål i olika material utifrån instruktioner.
C - Eleven kan på ett utvecklat och relativt väl genomarbetat sätt formge och framställa enkla slöjdföremål i olika material utifrån instruktioner.
A - Eleven kan på ett välutvecklat och väl genomarbetat sätt formge och framställa enkla slöjdföremål i olika material utifrån instruktioner.

2.

E - Eleven kan använda handverktyg, redskap och maskiner på ett säkert och i huvudsak fungerande sätt.

Osv.

På så vis kan eleven svara på uppgiften på sidan 3 genom att välja rätt siffra.

4-5

Ge eleven något stickat, gärna med stora maskor, att känna på. Plocka fram stickor av olika typ.

Alternativ till stickning, se *Textil för alla sinnen (referenslitteratur)*

6

Ge eleven något virkat, gärna med stora maskor, att känna på. Plocka fram olika virknålar.

Virka är ofta svårt om man inte ser. Alternativ för att virka, se *Textil för alla sinnen (referenslitteratur)*

7

I den anpassade boken har uppgiften att leta garnbanderoller i slöjdsalen tagits bort. Men, i samarbete med en kamrat kan uppgiften kompletteras med det.

Uppgiften skrivs så här:

Runt garnnystan finns ett papper, en banderoll, med information. Det finns på alla garnnystan, både för stickning och virkning.

Så här står det på en banderoll:

100 % Ull

50 g = 60 m

Stickor 5½

Slätstickning 16 m = 10 cm

Tvätt- och stryksymboler:

En tvättbalja med en hand

Ett strykjärn som är överkorsat

*Svara på frågorna med hjälp av texten på banderollen.

Vad är garnet gjort av? ---

Hur många procent bomull, ull, akryl har det? ---

Osv

8

Uppgiften skriv så här:

För att veta hur du ska sticka eller virka behöver du ibland läsa en beskrivning. Då måste du veta vad ord och förkortningar betyder som står i beskrivningen. Här är orden och deras förkortningar uppdelade i en lista för virkord och en för stickord. Men ordet varv (v) gäller båda.

Virka

stolpe (st)

fast maska (fm)

smygmaska (sm)

luftmaska (lm)

Sticka

rät maska (rm)

avig maska (am)

*Här är orden blandade med andra bokstäver. Hitta orden och skriv dem.

Mått Band säger: Psst! Förkortningarna är inte med här.

rätmaskakb ---

rfastmaska ---

vysstolper ---

bluftmaska ---

bavigmaska ---

ksmygmaska ---

roslvarvhb ---

I den sista uppgiften är virkbeskrivningen förkortad för att göra den enklare att avkoda.

*Nu ska du få läsa en del av en virkbeskrivning. I den står det hur man använder olika maskor för att få olika mönster.

Varv 2: Stick virknålen i lm-bågen och gör 3 lm, 1 st i lm-bågen, 1 am, 1 sm i 3:e lm.

1. Vilka maskor … *Osv*

9

Istället för att kryssa rätt eller fel uppmanas eleven att svara r för rätt och f för fel på påståendena.

Tänk på att eleven behöver få en virknål i handen för att kunna svara på det första påståendet.

10

Brodera provlappar med de olika stygnen som eleven kan känna på. Brodera i grovt garn eller snöre med t.ex. ryanålar på stadigt tyg. Tänk på att det ska vara tydligare än snyggt. Är eleven synsvag så välj färger som ger bra kontrast.

Uppgiften att para ihop de olika stygnen med beskrivningarna är borttagen.

11

Mönstret med hjärtat finns på en svällpappersbild. Förklara för eleven vad ett mönster är och undersök bilden tillsammans.

Till uppgiften att göra eget mönster finns tomt rutmönster i svällpapper. Uppgiften är skriven:

*Gör ett korsstygnsmönster. Du får material av din lärare.

Man kan markera rutorna med pärlor med lite häftmassa, vaxsnöre eller annat som eleven gillar. Mönstren är inte påbörjade såsom i originalboken utan eleven kan rita vad han/hon vill. Är eleven ovan i att avbilda så stötta och ge förslag som inte är för svåra. Kanske att markera alla rutor som är runt kanten kan vara en bra start.

12

Uppgiften att beskriva stygnen på broderiet är borttagen. Ge istället eleven ett riktigt broderi där ni kan känna på stygnen tillsammans. Försök hitta ett med stora kännbara stygn.

13

Monogram. Låt eleven bygga sitt monogram med punktskriftsbokstäver. De behöver inte vara i rätt storlek, eleven kan använda pärlor, knappar eller märkpasta. Monogrammet kan dekoreras.

Är eleven synsvag kan ni kanske använda något annat taktilt material och göra svartskriftsbokstäver med. Tänk på att kontraster är viktigt.

Att rita minst tre olika monogram är struket i den anpassade boken. Gör ett, det tar alltid mycket mer tid för elever med synnedsättning.

14

Väva - Låt eleven upptäcka en vävstol. Förklara de olika delarna och hur vävningen går till.

Symbolerna från kelimmattan finns på svällpapper, känn på dem tillsammans med eleven. Har ni tillgång till en knuten matta så låt eleven känna på en sådan.

Uppgiften att göra en egen matta är gjord så här:

*Använd symbolerna på svällpapper och lägg ut mönster till din egen matta. Tänk på vilket budskap du vill att din matta ska ha.

Klipp ut symbolerna från svällpappret, fäst gärna på papp så de blir stadigare. Eleven kan lägga sitt mönster på papper, kartong eller tyg.

15

Uppgiften att rita en matta i rutan är struken. Kvar står:

*Tänk dig att du ska väva en matta av några av dina utslitna kläder. Hur kommer den mattan att se ut? ---

*Hur tänkte du när du gjorde din kelimmatta? Vilket budskap har den? ---

*Vilka kläder valde du att använda till trasmattan? Varför du de kläderna? ---

18

Tillsammans får ni titta på strykjärnet och prata om de olika prickarna och vilka tyger som ska strykas vid vilken temperatur.

21

Uppgiften skrivs så här:

Läs om personerna. Handlar det om naturmaterial eller konstmaterial? Fyll i rätt material i det tomma utrymmet i meningen och skriv sedan n för naturmaterial och k för konstmaterial efteråt. Läs sidorna 16-21, om du behöver.

Diakos syster tar studenten i morgon. Pappa står och stryker en fin ---duk.

Vedran fryser om händerna. Han ska … *osv*

24

Byxspelet

Här finns en spelplan i svällpapper. På ett papper bredvid står vad de olika ”stoppen” betyder. Eleven behöver en taktil tärning och spelpjäser med lite häftmassa under så de inte ramlar omkull för lätt. Vad de speciellt markerade rutorna har för instruktioner står i texten i boken, i både punktskrift och textview.

26

Färgcirkeln finns som svällpappersbild.

Uppgiften att färglägga tröjorna utgår i den anpassade boken.

27

Uppgift att göra egen logotyp. Uppgiften är skriven så här:

*Om du skulle göra din egen logotyp hur skulle den se ut? Tänk dig att du startar ett klädmärke, en musikgrupp eller något annat du väljer själv. Du kan använda ditt efter namn eller hitta på ett nytt namn.

1. Vad är namnet på ditt varumärke? ---
2. Vilka produkter eller tjänster säljer ditt företag? ---
3. Hur ser din logotyp ut? ---

28

Blockhusrutor – rutorna finns i svällpapper, en där olika raster bygger mönster samt två ”tomma”. Uppgiften är skriven så här:

*Gör dina egna blockhusrutor.

Använd de tyger du får av din lärare och de svällpappersbilder med tomma blockhusrutor som hör till övningen.

Kopiera först blockhusrutan från den förra svällpappersbilden. Lägg dina tygremsor i samma ordning som rastren visar. Fäst med häftmassa eller klister.

Den andra tomma blockhusrutan kan du fylla som du själv vill.

29

Sidan är struken.

30

Mönstret i vitt och lila finns i svällpapper. Undersök det tillsammans med eleven. Markera i mönstret med vaxsnören.

Till uppgiften där eleven ska bygga mönster själv finns svällpappersbilder. Klipp ut trianglar och kvadrater och låt eleven lägga egna mönster i rutsystemet. Uppgiften är skriven så här:

6. Lägg mönster

Använd den tomma rutan och lägg egna mönster med de lösa bitarna du får av din lärare.

31

Gör din egen tagg.

Här kan eleven skriva sin tagg med punktskrift (med perkins eller utskrift via datorn) och dekorera runt texten med t.ex. vaxsnöre, pärlor, knappar eller annat fint. Hjälp eleven få texten mitt på arket.

33

Bilden på sidan har en kort bildbeskrivning men beskriv gärna bilden ytterligare för eleven.

Låt ännu hellre eleven känna på något slöjdarbete för att svara på frågorna.

34

Visa en bandvävsked/bandvävstol för eleven gärna trädd så eleven förstår hur trådarna löper igenom skeden.

35

Så här är uppgiften uppställd:

*Läs frågorna och funder över …

Förr

1. Varför …

2.

osv

Nu

5. Varför …

6.

osv

*Förr hade mannen och kvinnan … osv

39

Tabellen skrivs så här:

Måtten står i cm.

kropp	small	medium	large
vidd	78–90	90–102	102–110
mönster			
vidd	100	110	120

40

Tabellen skrivs så här:

storlek	140	150	160	170	180
midja	59	63	67	71	75
stuss	73	78	83	88	93
mönster					
midja	82	86	90	94	98
stuss	83	89	95	101	107

41

Klipp mönsterbitar i kraftig papp eller sprätta isär riktig byxa och t-shirt (t.ex. barnkläder från loppis). Spänn upp dem med nålar på en pappskiva.

Uppgiften skrivs så här:

*Var är delarna på tröjans mönster? Läs orden och se om du kan hitta delarna på mönstret.

1. axel
2. halsringning fram … osv

Här kan eleven tillsammans med andra kompisar visa var de olika delarna är på t-shirten. Låt eleven få lappar med punktskrift att placera ut.

42

Eleven visar delarna på sina egna kläder.

Uppgiften är ändrad till: Visa de här delarna på dina egna kläder. Vilka delar har du inte?

43

Uppgiften skrivs så här:

Läs orden i första listan. Läs förklaringarna i den andra listan. Para ihop rätt ord och förklaring.

Lista 1

1. sömsmån
2. tvärnåla … osv.

Lista 2

a) en söm från rätsidan för att t.ex. sy fast sömmen på baksidan
b) tyget mellan sömmen och kanten … osv.

44

Klipp tillsammans med eleven kläder till figuren i svällpapper. Du kan markera var eleven ska klippa med vaxsnöre.

47

Sidan till läraren är struken.

Till läsaren

- I den här boken har en del uppgifter nummer, andra har bara en asterisk som visar att det kommer en uppgift. När du svarar på uppgifterna skriv då sida och uppgiftens nummer, om det finns samt rätt svar. Det finns inget facit i boken.
- De flesta bilderna har bildbeskrivningar. De är korta så fråga gärna en kompis eller din lärare om det är något du undrar.
- Några bilder finns i svällpapper. Ofta ska du rita på dem med olika material.
- Fet stil skrivs med STORA bokstäver.

Lycka till!

Pedagogiska tips

- Antihalkduk under arbetet gör att det ligger stilla på bänken. Det finna att köpa i metervara i textilaffärer.
- Magnetskål för t.ex. nålar. Eleven kan också samla upp föremål som ramlat på golvet med den. Köps på t.ex. Claes Ohlsson, Jula m.m. Välj långa nålar med plasthuvuden.
- Måttband – För elever med synnedsättning kan måttband som byter färg varje decimeter fungera bra. För att få måttbandet taktilt kan du sy med 3 mm raksöm varje centimeter från 1-10, därefter varje decimeter.
- Trä i nålar med nålpåträdare. Sätt nålen i en tvättsvamp så har eleven koll på var den är. Om eleven är rädd för att sticka sig så kan en nålbindningsnål i trä eller brodernål utan udd användas. Finns att köpa i hemslöjdsaffärer eller på nätet.
- Anpassa strykjärnet med skydd såsom beskrivs i boken *Textil för alla sinnen*. Uppmana eleven att följa sladden till strykjärnet så han/hon inte bränner sig. Märk upp prickarna på strykjärnets ratt med märkduttar/Bump dots (från Iris hjälpmedel eller Braille Book Store).
- Märk ut klipplinjen med vaxsnöre och uppmuntra eleven att klippa nära fingrarna. Lär eleven hur man river tyg istället för att klippa.
- Märk upp garn så eleven vet vilken färg det har. Skriv en lapp i punktskrift med garnets färg, gör hål med hålslagaren och trä på lappen på garnet.
  Material eleven håller på med kan stoppas i en påse märkt med punktskrift.
- Rita taktilt med eller för eleven.
  - Ritmuff (från Iris hjälpmedel). Det är ett plastpapper som träs på en platta. Ni ritar med en vanlig bläckpenna. Tryck ganska hårt för att det ska bli en relief.
  - Sensational Blackboard (från SPSM). Använd vanligt papper på plattan som kallas ”Sensational Blackboard”. Eleven måste kunna trycka rätt hårt med en penna för att det ska bli en relief.
  - Nettbrett (Se hur du tillverkar den på: http://www.statped.no/Huseby sök vidare på Tegnepakke). Här fäster du ett myggnät på en platta. Lägg ett vanligt papper på plattan och rita med en vaxkrita. Linjerna blir i relief men kräver också att eleven kan trycka med kritan mot pappret. Fördelen är att andra elever ser strecken tydligt men att de taktilt är lite svagare än ovanstående metoder.
- Om eleven inte motoriskt klarar att utföra hantverk låt eleven sticka och håll dina händer över elevens eller låt eleven hålla på dina händer så att han/hon får uppleva hur arbetet görs, t.ex. vid stickning. Gör det som eleven tycker känns ok.
- Om eleven är synsvag jobba då med kontraster i materialen. Har han/hon en färg som är lättare att uppfatta så använd den. Även glittriga material kan vara lättare

att se.
Se till att eleven har en bra ljusmiljö och tillgång till sina hjälpmedel som förstoringsglas osv. Bra bilder på ljussättning finns i boken: Ta i trä (se litteraturlistan nedan).

- Om eleven svarar på uppgifterna i dator. Gör då en mapp för slöjd och i den en mapp med bokens namn. På så vis skapas en trädstruktur som eleven själv kan hitta i. Uppmana eleven att alltid svara med bokens sida och uppgiftens nummer så går det att rätta.
- Punktskriften följer Punktskriftsnämndens skrivregler. De ger ut skrifter där du kan läsa hur punktskriften skrivs. De kan köpas i tryck, läsas från hemsidan www.mtm.se eller lånas från bibliotek. Aktuellt för boken är: Svenska skrivregler för punktskrift.
- **För rådgivning om undervisning** av elever med svår synnedsättning/blindhet titta på www.spsm.se eller kontakta Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM), RC-SYN, tel. 010-473 50 00.
- Inspiration och tips om utställningar av konstnärer med synnedsättning finns på sidan www.synskadade-konstnärer.se
- **Referenslitteratur**
  Textil för alla sinnen av Anita Knutsson kan köpas från SPSM beställningsnummer 2506 eller lånas på bibliotek.
  Ta i trä – Idéer och tips till dig som undervisar elev med synnedsättning av Anders Nilsson kan köpas från SPSM, beställningsnummer 2504 eller lånas på bibliotek
- **Inköpsställen**
  SPSM www.spsm.se har taktila linjaler, sorteringsfack att lägga småmaterial i så de inte ”försvinner” och Sensational Blackboard
  Iris Hjälpmedel www.irishjälpmedel.se har ritmuff, märkpasta (kanske har ni hittat ett bra lim som fungerar på samma sätt men som är billigare?) samt taktil tärning
  Beta pedagog www.petapedagog.se har vaxsnören
  Braille Book Store www.braillebookstore.com har punktskriftsdymo, Bump dots - prickar för strykjärnet t.ex.
  Svensk hemslöjd www.svenskhemslöjd.com har nålbindningsnål

Ytterligare tips till slöjdande

- I boken *Textil för alla sinnen* finns många fina uppslag på textil slöjd för elever med synnedsättning. Allt från att börja sy själv till att sy på maskin.

Bildbeskrivningar

1

Mått Band är en liten figur i form av ett hoprullat måttband, med ansikte, armar och ben.

11

Korsstygnsbroderier med rymdskepp, döskallar och aliens.

13

Monogram med svartskriftsbokstäver: A. S. och LV för Louis Vuitton.

18

Foto av en linblomma som är vackert ljusblå.

18

Foto av gröna små larver på ett blad. Bredvid dem ligger en hög med silkeskokonger. De har formen som ägg och är ca 4 cm stora.

27

Loggor

> Microsoft – ordet Microsoft bredvid fyra små kvadrater staplade på varandra så att de tillsammans bildar en större kvadrat. De små har färgerna röd, grön, blå och gul.
>
> Löfbergs - texten Löfbergs i gult på en lila rektangel. Ö i namnet har formen av en kaffeböna.
>
> Cheap Monday – en svartvit bild av en dödskalle med en pratbubbla som säger: Cheap Monday
>
> IKEA – En blå rektangel, inuti den en gul oval med IKEA skrivet med kraftiga bokstäver i blått.

31

Foto av en stridsvagn. Den har ett lapptäcke av små stickade rutor i rosa. Täcket passar perfekt över vagnen och även kulsprutan är inlindad i rosa lappar.

31

Broderad text: What have you done to help lessen climate change

33

Porträtt av en kvinna gjort av olika material:

Håret är i svart och rosa tyg. Här finns också fjädrar.

Ansiktet är ett vitt prickigt tyg.

Munnen är pärlor med en broderad kant runt.

Ögonen är broderade med garn, ett öga blundar.

Näsan är rosa tyg.

Halsbandet är gjort av knappar.

34

Foto av en bandvävssked. Den används för att väva band med (du trär trådarna genom den).

36

Lapptäcke. Det är ett täcke som är i hopsytt av många små rombformade bitar. Tillsammans bildad de en stor stjärna över hela täcket.

36

Luvtröja. Randigt i rött, gult, orange och svart. Längst ner på tröjan finns frans. Runt luvan och vid fickorna finns vävda band.

36

Broderi med två fåglar.

36

Tyg med mönster av kvadrater. Det är i färgerna: svart, vitt och brunt.

37

Tennarmband. De är gjorda av läder. På lädret finns en eller flera flätor av tenntråd. De knäpps ihop av en knapp av ben.

37

Jurta. Ett tält med formen som en cylinder med ett konformat tak. Dörren är av trä. Tältets ylletyg är vitt men på taket finns broderier av stora kattdjur och fåglar.

37

Persisk matta. Den är röd med mönster av olika blommor och geometriska former.